

A COVID-19 és a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

► DR. KÜHRNER ÉVA

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

A Kormány által 2020. március 11-én 15.00 órától életbe léptetett vészhelyzetre tekintettel főiskolánk rektora másnapról intézménylátogatási tilalmat rendelt el a hallgatók számára, így ők nem léphettek be a könyvtárba sem. Az oktatás távoktatás formájában zajlott, így valamilyen szintű háttérszolgáltatásra – többek között könyvtárra is – szükség volt. Át kellett gondolni a szolgáltatásainkat és a munkarendünket is úgy, hogy minél nagyobb védelmet biztosítsunk dolgozóink és ügyfeleink számára.

A személyes kontaktusok csökkentése érdekében kollégáink ügyeleti rendben dolgoznak; a könyvtár terében, heti váltásban 1-1 könyvtáros tartózkodik, aki teljesíti az olvasói igényeket, átveszi, érkezteti a postát, feldolgozza az új könyveket. A többi kolléga, akik között vannak egészségileg fokozottan veszélyeztetettek is, távmunkában végeznek bizonyos fontos feladatokat, többnyire olyanokat, amelyek a rendes napi „pörgésben” nem, vagy csak igen lassú ütemben voltak korábban elvégezhetőek. Az épületbe lépésnél alkalmazott kézfertőtlenítésen kívül fertőtlenítőt helyeztünk el a könyvtár bejáratánál is, valamint dolgozóink egészségét gumikesztyű és arcmaszk használatával próbáltuk védeni.

Igyekeztünk a szolgáltatásainkat oktatóink igényeit figyelembe véve úgy kialakítani, hogy a legkevesebb személyes

találkozásra kerüljön sor. Ezért preferáljuk a távszolgáltatásokat, vagyis telefonos, e-mail-es megkereséseket és a kérések elektronikus teljesítését. Olvasóink kérhetnek információt a dokumentumok fellelhetőségéről, faktografikus tájékoztatást, segítséget irodalomkutatáshoz stb. A könyvtár veszélyhelyzeti szolgáltatásairól tájékoztatót küldtünk e-mailben valamennyi beiratkozott használónknak.

Tekintettel arra, hogy a rendkívüli helyzet a szakdolgozatírás, a vizsgaidőszak, sőt államvizsga idejére is elnyúl, amint a helyzet megengedte, rektor úr feloldotta az épületzárlatot. Így május első munkanapjától lehetővé vált az elkerülhetetlen tényleges dokumentumkölcsonzés is. Megjegyzem, hogy a rendkívüli helyzet első napjaiban történt néhány hallgatói kölcsönzés, amikor a diákok igyekeztek beszerezni a tanuláshoz szükséges könyveket. Ez esetben is próbáltuk a kéréseket teljesíteni: a telefonos, e-mail-es egyeztetés után a könyvek átvétele a portán keresztül történt. Ugyanide, egy zárt fertőtleníthető dobozba helyezhették el az időközben visszahozott dokumentumokat is, amelyeket 2-3 napos karanténzás után vettünk csak vissza. Nagyon sokan kezdeményezték a kölcsönzési határidő hosszabbítását, de azt egyébként is rugalmasan kezeljük. A szigorú zárlat után a kölcsönzés – április hónapban 1-2 belső igény kivételével – teljesen megszűnt, majd a májusi enyhítés után indult növekedésnek, de azt többnyire tanáraink vették igénybe. A visszahozásoknál továbbra is érvényben van a karanténzás gyakorlata.

Annál nagyobb mértékben nőtt meg a másolatkészítésküldés iránti igény, mely áprilisra az egekbe szökött, de a roham a mai napig is tart, a szeknnereink folyamatosan dolgoznak. A rendkívüli helyzetre való tekintettel a szkennelés díjtalan.

Jelentős könyvtárközi kölcsönzési formát bonyolítottunk le, főleg fővárosi könyvtárak irányába. Ott, ahol nagyobb mérvű volt a járványveszély és az intézmények teljesen zárva voltak, az ott-onról dolgozó kollégák (pl. Sapiencia) a vidéki, intézményükben ügyeletet tartó könyvtárakba juttatták el kéréseiket, amit mi elektronikus formában teljesítettünk. Számos kolléga szívesen teljesítette a mi kéréseinket is, így a Sapiencia távoli elérésű adatbázisaiból küldött olvasóinknak dokumentumokat, de Esztergomból és a helyi megyei könyvtárból is sikerült olvasóink kéréseit teljesíteni.

Az olvasóterem a hallgatók számára zárva tartott, így a helyben használat szünetelt. Tanáraink korlátozott számban ugyan, de használták azt, persze az egészségügyi óvintézkedések betartásával. Ez az igény április legvégétől jelent meg részükről, amikor többen is oktatási, kutatási feladataik ellátása miatt ültek be az egyébként tágas és a fertőzés átadásának veszélye miatt biztonságosnak számító olvasóterembe.

Az olvasók kiszolgálása mellett fontos feladatokat végeznek mai napig távmunkában dolgozó munkatársaink. Így sor került az előző években elkészített állományleltár leltárkönyvi adatainak ellenőrzésére, az esetleges elírások

korrigálására, az adatbázisban lévő rekordjaink revíziójára. Folyamatos az adatfelvitel és pontosítás az MTMT-be. Reményeink szerint elkészül a Keresztes Szilárd püspök úr adományaként könyvtárunkba került, rendkívül értékes diafilmek digitalizálása. Megvalósulni látszik régi vágyunk, az 1945 előtti görögkatolikus periodikák feltárása a MATARKA-ba. Elkészítettük a megújulásra váró könyvtári honlap tervezetét, összeállítottuk az arra felkerülő tartalmakat, a tényleges megvalósítás főiskolánk informatikusaitól függ. Készítettünk használóink számára segédleteket pl. az otthonról elérhető e-folyóiratokról és könyvekről, melyeket e-mailben juttattunk el számukra. Az otthoni nyugalom alatt könyvtári és helytörténeti témájú publikációk sőt online előadás is született. A kényszerszünet alatt szakértői munka is folyt; számos szakmai kérdés megvitatásra került az EKE és MKE vezetőségén belül online formában. Ilyenek voltak az ADT ügye, a kulturális szakemberek munkaviszonyának megváltozása, vagy az újrakezdés megszervezése.

Úgy tapasztaltuk, hogy a kényszer szülte munkarendnek negatív hatása mellett (a szakmai közösség virtualizálódása) számos pozitív hozadéka is van. Az otthoni távmunka alatt a kollégák úgy osztják be munkaidejüket, ahogy azt a környezetük lehetővé teszi. (Gondoljunk csak arra, hogy a vásárlási idő korlátozása miatt a kötött munkaidőben lehetetlen lett volna az élelmiszerszükségletet beszerezni.) A nyugalmas órákban (legyen az hajnal, vagy késő este) pedig kevesebb üresjáráttal, hatékonyabban végezhették el kollégáink a könyvtári feladataikat. Ez a kényszer talán a munkaszervezés szempontjából is fontos tanulságokat nyújt.

A veszélyhelyzet alatti szolgáltatásaink kivívták olvasóink elismerését is. Különösen azért, mert a városunkban lévő könyvtárak hetekig szüneteltettek minden szolgáltatást.

A tapasztalataink arról győztek meg, hogy ez a szakmai közösség nagyon jól működött a veszélyhelyzetben is. Ezt bizonyítják olvasóink elismerő szavai:

Egy május 21-én este 21 óra 52 perckor (!) a Sapientia által megküldött elektronikus másolat kézhezvétele után válaszában így dicsért egy kutatónk: „Nahát, maga egy varázsló! Bár ennek már korábban is jelét adta, most végképp nagyon hatékony és gyors volt! Szívből köszönöm!”

Egy hallgatónk pedig imígyen hálálkodott: „Hálásan köszönöm a rengeteg segítséget, amit Önöktől kaptam! Tegnap sikerült befejeznem és beköttetnem a szakdolgozatomat! Biztos vagyok benne, hogy rengeteg diáknak szükség van/volt az Önök segítségére ebben a nehéz időben! Isten áldja meg Önöket! Minden jót kívánok!” ►